

MAGYAR KURIR

A FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Pénteken Május 5-dik napján, 1815-dik esztendőben.

Olasz Ország.

Mikor Gróf Magawli Cerati a' Ludovika Császárné 's az ő Cs. K. Felsege Proklamatioikat Parmában kihirdette, ugyan ekkor a' maga részéről is intézett egygyet a' lakosokhoz, a' melly itt következik: —“

„A' mi Felseges Fejedelemszszonyunk, a' Császár és Király ő Felsegere a' maga Felseges attyára bizta Státusainak fő igazgatását, a' mellyre nem tsak az időnek környülállasai, 's annak lehetlensége, hogy most személyesen megjelenhesék köztetek, hanem kiváltképpen annak ohajtása, hogy benneteket koldogoknak lenni szemléljen, inditoták. Kire bizott ő titeket? a' maga igen kedves attyára, arra az Uralkodóra, ki a' maga alattvalóinak holdogságokért él, 's végezetre arra a' Monárchára, ki a' maga igasságáért és nagy szívűségért egész Európától tiszteltetik. A' ti Felseges Hertzegaszszonyotoknak ezen tselekedete méltó ő hozzá; ez egyedül megmútatja, hogy ti melly igen az ő szívén fekgüggyetek. Légyetek háládatosok érette az által, hogy siető készséggel engedelmesskedjete Felseges attya' rendeléseinek, ki is a' ti hajlandóságotok esmérvén nem ellenzette holdogittatástoknak magára való vállalását.“

Ő Cs. K. Felsege ezen Hertzegségben

az Elölőknek, Prokurátoroknak, Vice-Prokurátoroknak, és Itélőbiráknak esztendőnként való fizetéssket, ennek egy tizedrészével neveltetni, 's minden Magistratuális 's egyéb tisztviselőknak, esztendei fizetéssknek tizenkétöd részéből álló kedveskedést rendelni, méltóztatott.

Itt következik szórólszóra az az irás, mellyet a' Nápolyi Gen. Stáb' vezére Gen. Millet de Villeneuve a' múlt April. 21-dik napján a' Cs. K. ármáda' fő vezéréhez küldött, azért, hogy tölle fegyvernyűgvást nyerhessen: —“

„Generális Ur! a' Nápolyi Király igasságos félelemből, mellyet ő benne a' Bétsi munkálódások a' maga Státusainak bártorságokra nézve felgerjesztettek, 's azon váratlan történetekre nézve, mellyek azt láttattak mutatni, hogy a' Frantzia ország ellen való összszeszövetkezés ismét megújíthatatik, úgy itelt vala, hogy néki azt a' linéát, melyben az ő seregei az utolsó hadakozás alatt a' Gen. Nugent és Livron által aláíratott egygyezés szerént állottak, ismét el kellene foglalni, 's annak elfoglalására jussa is volna, mint a' melyről semmi későbbi kötésnek ereje szerént le nem mondott, 's a' melytől a' Nápolyi ármáda tsak valami egygyetértésbéli összszebeszeléshez képpest távozott vala el. Ő Felsege azzal hízelkedett vala magának, hogy ez

a' linéa néki minden ellentállás nélkül által fog adattatni, 's talám nem is történtek volna semmi ellenségeskedések, ha Exc.ád azokat a' jelentéseket vette volna, a' mellyek, mint mi igen későre tudtuk-meg, előre el nem látott történetek miatt, másfelé tértek. Minthogy az Austriai seregek *Cesenában* a' Nápolyi seregekre lőttek vala, azt kelle a' Királynak gondolni, hogy ez az Ur' parantsolatjából történt legyen, és hogy Exc.ád a' maga Udvarától, éppen ellenséges utasítást vett legyen a' Királyra nézve. Mihelyest ő Felsége magát akarhatja ellen, egy ily nagy Hatalmasság ellen való hadakozásba keveredve lenni szemlélte, szükségesnek lenni tartotta minden segedelemeszközöknek hasznokat venni, mellyek néki *Olasz* országban régtől fogva ajánlottak, 's a' mellyeknek kiterjedések felől eddig még csak közelébből sem akart megbizonyosodni ő Felsége. A' mi armádáinknak Bologna, Ferrara, és Modena felé való mozdulásaik, tudva vannak Exc.ád előtt; az alatt, míg ezek estek, által látta a' Király a' Lord Bentink nyilatkozatásaihoz, hogy az ellene elkezdett ellenségeskedések nem valamely öszszbeszélésbéli plánumnak következesei valának, mivelhogy azt a' jelentést tette ez az Anglus Generális, hogy nálla semmi e' féle nyilatkozatás nem tétellett legyen; egyszérsmind azt is által látta ő K. Felsége, hogy Anglia, mellyel a' bekességet fenntartani akarja, részesülhetne a' hadakozásban, ha ez folytattatna. Ez a' kettős tudósítatás azt a' kívánságot szülte, hogy jó lenne, ha az Austriai Udvarral való megengesztelődés megeshetne. Ehez képest tudtára adta ő Felsége Lord Bentinknek, hogy hátrafelé való mozdulásra határozta magát, 's Excellentiádnak fegyvernyúgvást projektáltatott volna, ha attól nem félt volna, hogy ez a' projektum arra magyaráztatik, hogy arra célzó eszköz legyen, hogy az ő K. Felsége armádái ellen való hadi rendeléseknek folyamata

megállítassék abban a' szempillantásban, midőn ezek a' hátrálásához hozzá fognak. —

„Most, midőn a' Király minden armádáival abban a' linéában áll, a' mellyet e' végre kiválasztani jónak itélt, most, minékutánna elegendőképpen megmútatta, hogy ezen mozdulásai nem kényszerítettés, hanem egészszen az ő Felsége rendelési szerént történtek, hatalmat adott nékem ő Felsége, hogy adjam tudtára a' Marschal Urnak, hogy ő Felsége *Bétsben* új nyilatkozatásokat kívánt magának, 's a' maga részéről is az Exc.ád Udvarának új nyilatkozatásokat tétellett, (*) a' mellyektől szerentsés következt vár. Azonközben megparantsolta ő Felsége, hogy projektáljak, a' vér' minden haszon nélkül való kiontatásának eltávoztathatásáért, fegyvernyúgvást Exc.ádnak. Ő Felsége kívánnya, Generális Ur, hogy ez a' projektum fogadtassék-el, melly esetben a' Király egy telyes hatalommal felruházott Generális fogna kinevezni, hogy azzal, kit Exc.ád ezen célra határoz, azt a' linéát elintézzze, mellyet mind két rész armádáinak elfoglalni kellene.“

(*) (A' Kurir, ki a' Nápolyi Királytól ezeket a' nyilatkozatásokat Bétsbe akarta hozni, *Triestből* vissza igazítottatt.)

Az Austriai Cs. K. armáda' Gen. Stábja' vezére, e' képpen válaszolt. —

„Generális Ur! Midőn ő K. Felsége a' maga armádáját a' Márkokkan öszszegyűjtötte, midőn minden készülétek a' hadakozást jelentettek, az Austriai Császári Udvar, a' ki mind ezeknek semmi indító okát nem tudta, megvilágosittatást kívánt magának, és a' midőn mind ezek a' maga seregei által elfoglaltatva lévő Legatiók (Bologna, Ferrara, és Modena) ellen intéztetve lenni látszanának, kívánságához ilyen nyilatkozatást tett, hogy ezen vidékeknek megsértettetések forma szerént való ellenségeskedésnek fogja tartani.—

„Tehát nem a' *Cesenában* történt

egyegy lövések határozták meg a' hadakozást illető kérdést; a' Királynak az a' tselekedete ez, hogy ő egész armádájával Béjött az ő Austriai Császári Felsege' seregei által elfoglaltatva lévő Legátziókba; 's az a' Proklamáció ez, melyet a' Király *Riminiből* Mártz. 30-dik napján közönségesse tétetett. Azok a' czélzások és principiumok, mellyeket a' Király ebben kinyilatkoztatott, szolgáljanak már most néki sinormértékül annak megítélésében, hogy miképpen fognak mostanában az ő új projektomai fogadtatni. Midőn nekem, az Olasz országai Austriai armáda' fő vezérének ő Exc.ájának parantsolatjára az a' szerentsém van, hogy arra az írásra, mellyet az Ur April. 21-dik napján ő hozzá intézett, válaszoljak, egyszersmind az is réám biztatott, hogy tegyem hozzá, hogy a' fő vezér Ur ő Exc.ája legmeghatározottabb parantsolatokat kapott az eránt, hogy a' hadi munkát hathatósan folytassa, melyhez képpent nintsen hatalma arra, hogy azt fegyvernyúgvás által félbeszakassza, hanem egyéberánt tsakugyan nem késedelmezett ő Exc.ája egy szempillantatotis az Ur' írásában befoglaltatva lévő projektomra nézve felsőbb parantsolatokat kérni magának."

Májlndban April. 20-dikán hirdették ki a' *Lombardiai - Velentzei* Királyságnak felállittatását illető Pátenst. Estvére minden közönséges épület és theatromok megvilágosítottak. A' fényesebb pompázások arra az időre halasztattak el, midőn a' Fő Hertzég-Vice-Király megérkezik.

A' Nápolyi Király másod versben is próbát tétetett a' Császáriaknál a' fegyvernyúgvás eránt, de ez úttal is üres választ kapott.

A' *Florentziai* újság April. 21-dikén írja, hogy a' Császári Fő és Nagy Hertzég, a' Toskánai Státusok' kedves Fejedelme, 16 napokig való eltávoztása után, a' melly idő alatt *Pisában* és *Livornóban* volt. a' népnek nagy örvendezései között 20-dik

ban estvéli 11-orafele oda Florentziába vissza érkezett. A' Cs. K. seregek, mellyek a' Po mellől ide elő nyomúltak vala, innét *Arezzo* felé tovább folytatták útjokat.

Helvétzia.

A' *Schafhausení* újságban ezeket olvasuk: — „A' *Párisi* levelek azzal mütogatják magokat, hogy semmit el nem halgatnak a' szövetséges seregeknek Frantzia országfelé való közelítésekről. Egy *Bétsből* érkezett tisztmindent megbeszéllett nekik a' Szövetséges Fejedelmek által tétetődő készülletekről, és egygyezésekről. Meghatározta, úgy mond: az Orosz Császár, hogy a' hozzá fogságra eső Frantziákat többé vissza nem adja, hanem birodalmának belső részeire küldi, a' kik katonaságot valolnak a' *Kaukasusi* armádához osztatja, a' többeket megtelepíti, vagy ha sem ezt sem azt nem akarják, rabszolgákká teszi őket; más fejedelmek pedig, hogy olyan megvetéssel bannak a' foglyokkal, mind érdemli egy oly nemzet, melly azt akarja kivenni magának, hogy uralkodót maga választ. A' *Helvétusok*, (t. i. a' *Párisi* újságok szerént, a' Bonaparte pártosainak nevezetnek); ugyan azok szerént a' Szövetséges Fejedelmeknek egy nyilatkozatassok van munkában, melly által ígérét tétetik, hogy a' Fr. nemzet nem kényszerítettik arra, hogy a' *Bourbonokat* elfogadja, hanem tsak, hogy ne Napoléont válaszssa a' maga fejévé, ki ellen ók, Európa tsendességiért hadakozni akarnak, 's ezt a' nyilatkozatást Emiszarusok által akarják a' Frantziák bözött kiosztatni: de ígéri a' *Monitor*, hogy ha hozzá küldik ő maga kihirdeti; 's több ilyen értelenségek."

Lucian Bonapartétól halgatnak né hány naptól fogva a' *Helvétziai* újság levelek; hanem mások azt erőssítik, hogy Carnot helyett Belső Ministerré nevezetett legyen, a' ki így Hadi Ministerré lett volna.

Frantzia Ország.

Annak szembetünösebb való megmútatására, hogy mitsoda ingadozó gondolkodású, 's hűségeknek eladására, melly kész emberek legyenek ezek a' Frantzia Marschalok nagy részint huzomosan egymás mellé helyeztetve adták ki Német Ujságveleink Marschal Massénának két proklamációját. Az egygyikben a' Király' hűségére, másikkban a' Napoléonéra köti-le magát. Itt következnek magyarul is hasonló módon egygyüvé mellekeztetve: —

Igy beszélt Massena Mártz. 10-dikén 1815-ben.

„Marsiliai lakosok! Ő Királyi Hercegsége Angoulême Hertzeg, engem' tudósított, hogy Nismesbe megérkezett légyen, 's a' hűséges Marsilia városát kevés napok alatt meg fogja látogatni. Az a' hajlandóság, mellyet a' logjobb Király eránt ily nagy buzgósággal kijelentettetek, az ő Felséges unokaötsének azon szeretett Printznek, kinek jelenléte nem régezt oly nagy örvendezést okozott közöttünk, fiának szemlélésekor is, ki fogja magát mútatni. Ő a' jó indúlatnak és hűségnek legbizonyosabb zálogait és jeleit fogja szemlélni köztetek, mellyekkel mindenkor tele valának sziveitek. Vezetetekhez és előjáróitokhoz viseltető bizodalmatok, kik minnyáján úgy gondolkoznak, mint ti, és a' kik magokat a' törvényes Monárhának és thronusnak ügyiért velletek egygyütt feláldozni készek: a' mi crónket nevelni 's a' közönséges tessen-dességet meg oltalmazni fogják. Ti minden bizomnyal eltaszítjátok magatoktól azoknak a' néhány nyughatatlankodóknak tsábitásaikat, kik igen szeretnek a' régularis seregek és nemzeti testörzők között fennálló egygyességet megzavarni. Ezeknek bűnös ohajtsaikk semmivé tétettetnek; köztetek senki nem tsinálhat czivódást; a' katona és polgár, tsak egy érzékenységet, tsak egy tábori szót esmérnek — ezt tudni illik: Mi a' 18-dik Lajos Király' thronusát életünk veszedelmével is megoltalmazuk! *Eljen a' Király!* Kélt Marsiliában, Mártz. 15-dikén, 1815-ben.

„Massena, Marschal.

Igy beszélt ugyan ő, Aprilis' 10-dikén, 1815-ben.

„Nyoltzadik osztálynak (ide tartozik Marsilia is) lakosai! Egy éppen olyan szerentsés, mint rendkívül való történet, azt a' Monarchát, kit magunk választottunk magunknak, a' Nagy Napoléont, vissza adta nékünk. —

„Ennek minden Frantziák' innepe' napjának kell lenni. —

„Ő ismét fellépett a' maga thronusára, a' nélkül, hogy egy tsepp vér kiontatott volna. — Library Cluj

„Ő, annak a' familiának kebelébe tért vissza, a' melly szereti őtet. —

„Frantziák! nintsen a' Frantzia birodalomban egy város ts, a' hol az ő jótetményének valamelly emlékezet osziopa nem mútattatna. —

„Magasztaljuk az eget, melly őtet nékünk vissza ajándékozta. —

„A' katona ismét azt a' Hérost szemléli ő benne, a' ki őtet örökké győzedelmre vezérléte.

„A' mesterségek és tudományok ismét réá találtak oltalmazójokra. —

„Ohajtsuk leg nagyobb buzgósággal az ő életének 's országló tőrsökének (Dynastiájának) megtartását! *Eljen a' Császár!* —

„Kélt Toulouban Aprilis 10-dik napján, 1815-ben. —

„Massena, Marschal.

Azon Historiai Akták között, mellyek az emlékezetben való fenntartásra méltók, helyet érdemelnek az itt következő Protestatziók, mellyeket az esmeretes Lainé, a' Deputatusok' kamarájának Előülője, a' Napoleonistáknak *Bordeaux* városába való bemenetele előtt, az utolsó napokban kiadott: —“

„(I). A' Frantzia nemzetnek nevében és mint a' Képviselők' házának Előülője, kinyilatkoztatom, hogy én mind azoknak a' Dekretomoknak ellentmondok, a' mellyek által Frantzia országnak elnyomója just akar magának venni arra, hogy a' Képviselői két házakat eloszlassa. Ehez képpent kinyilatkoztatom, hogy egy birtekos sem tartozik a' *Napoleon Bonaparte* Agenseinek valamelly adót fizetni, és hogy minden familia vigyázni tartozik, hogy sem a' kiírás sem a' rekrutázás' útján néki katonát ne adjon. Minthogy mostan a' Frantziák' jussa és szabadsága' legmegbántóbb módon láb alá tapodtatnak, ehhez képpent az emberek, égyenégyen mindenek, legszentebb kötelességeknak tartásá a' magok' jussakat védelmezni. Mivelhogy ők a' *Napoleon Bonaparte* eránt való esküves alól már rég' feláldoztatva, 's hiteknek önként való letétele által a' hazához és Királyhoz köttelve vagynak: magokat minden nemzetek és a' jövődő világ előtt is gyalázatosokká tennék, ha ezen tekintében mindenek azokkal a' segítő eszközökkel nem élnek, a' mellyek töllök kitélnek. A' Historia mind azoknak emlekezeteket, a' kik valamelly szabad országban születettvén a' *tyrannus*nak segítségére lenni nem akartak, elenyészhetetlen háláadásal jegyzette-fel: ellenben az olyan polgárokat, kik a' magok emberi betseket annyira megtagadni tudták, hogy magokat a' tyrannuságnak gyáva Agensei előtt megálatsonyítsák, a' maga Kronikáiban gyalázzal bélyegezte-meg. Oly meggyőződéssel, hogy a' Frantziákat a' magok jussaikkal megismerése annyira által járta, hogy

ők az azoknak védelmeztetésekben álló szent kötelességet töllem megvárják, közönségesse teszem ezen protestálásomat; ez, az én tiszteletre méltó társaimnak, kiknek én Előülőjök vagyok, és egész Frantzia országnak, melynek képét az én társaim viselik, nevekben, oly *Archivumok*ta tétetessék-le, melyhez a' tyrannusok soha hozzá nem férhetnek, oly véggel, hogy annak idejében és a' midőn meg fog kívántatni, abból ismét elővételtesék.“

(II). Minthogy az *Otrantói Hertzeg (Fouche)*, a' ki Politziai Minister titulust ad magának, engemet azzal a' gyalázattal illetett, hogy azt adatta tudtomra, hogy *Bordeaux* városában tsendesesen megmaradhatok és kenyérkeresésemet (a' prókatorságot) folytathatom: ezennel kinyilatkoztatom, hogy ha az ő Ura és Mestere 's annak minden, mindenütt gyűlölségben lévő Agensei, engem' nem tartanak is méltónak arra, hogy hazámért halhassak-meg, én őket minnyájokat sokkal nagyobbban megvetem, mint sem hogy azt nékiek megengedjem, hogy nekem ilyen megbántó dolgokat izengessenek. Tudják-meg égyzersmind: hogy én, minekutánna Mártz. 20-dikán a' Deputatusok' tanátskozásának szálájában, éppen a' mikor a' *Bonaparte*' katonái Párisba bényomúltak, a' Király' proklamátzióját közönségesen felolvastam volna, azon tartományba jöttem vissza, a' melynek én képviselője valék; és hogy én, itéletem szerint azon a' helyen vagyok, a' hol kellennem, 's a' hol az *Angouleme* Hertzegné parantsolataitól függvén, most abban foglalatoskodom, hogy Frantzia ország' ezen részének betsületét és szabadságát megtarthassam, egészszen meggyőződve lévén a' felől, hogy az az időpont közel légyen melyben a' leggyalázatosabb tyrannusmustól, a' milyen tsak valaha valamelly népet elnyomhatott, az országnak több részei is meg fognak szabadittatni. Soha alája nem adom magamat

Bonaparténak, mivelhogy az az ember, ki- nek valaha az a szerentséje volt, hogy azok- nak Előülője legyen, a' kik egész Frantzia országnak képét viselik, még tsak arra a' ditsősségre vágyódhat, hogy a' Király' a' haza' és a' szabadság' ellenségeinek áldo- zatjává legyen, ha neki, melly itt mostbi- zonnyal meg nem fog történni, telyesség- gel lehetetlen leszen Királyát és hazáját mind végig oltalmazni. • Kélt *Bourdeaux- ban* Mártz. 28-dikán. —“

„Lainé

Ápril. 13-dikán még egészszen szabad volt az Anglus és Frantzia partok között való járáskeles. A' Frantzia politziai Mi- nistertől parantsolat ment, hogy a' keres- kedőket, Anglust és mindent, szabadon engedjék jőni a' Caeni vásárra. — Az Anglus és Frantzia szélső vigyázók a' Bel- ga határokon (Lillén túl) minden nap- észsze jőnek, inni, és hogy a' tör- vént, a' mely szerént a' kiszabott liné- át ált lépni nem szabad, tehát az asztalo- kat a' lineára teszik, 's az Anglusok a' Bel- ga, a' Frantziák pedig Frantzia határokon ülnek. Anglus nyelven a' Frantziák nem tudnak beszélteni, 's az Anglusok sem ezeknek nyelveken: melyre nézve a' Spa- nyol nyelvet vették-fel közös nyelvnek, a' mellyet mind azok mind ezek megtanúl- tak Spanyol országban.

A' *Monitör* szerént Apr. 17-diken énekes játékon lévén *Napoléon*, bélepese- kor ennek énekléséhez kezdett az éneklő kar: *Vivat in aeternum!*

Német Ország.

Regensburgból April. 26-dikán irták, hogy a' Hertzeg *Schwartzenberg* fő hadi

szállásához tartozó személyek oda nagy- résziut megérkeztek vala; magát is várták. (*Bétsből* April. 30-dikán indúlt utnak *Cseh* ország felé.) — Minden nap irták ugyantsak *Regensburgból*, hogy a' Cs. K. armádának most ez majd más tsapatjai ott folytatták útjokat által a' *Rénus* felé.

A' *Prussus* politziai előljárók egy Fran- zia katonát, a' ki *Napoléonnal* égygyütt jött *Elbárol* Frantzia országba, 's az olta Német országra vetődött, elfogván, ez azt a' nyilatkoztatást tette nekik, hogy *Elbá- rol* való elindúlása előtt *Napoléon* a' kato- nákat megmustrálván, azt mondotta nekik, hogy őket Frantzia országba 's on- nét Német országra viszi; *Párisban* a' nép és a' hadi fogsághol viszsza érkezett min- den régi seregek hozzájok tsatólván magó- kat, ha Német országon jól verekednek, minden szabadság megengedettik nekik, 's minuyájoknak égyegy nemes jószágadat- tatik“ — a' melly, ha így van, nem égy- gyezik-meg a' *Napoléon* mostani mérsék- lett hangú proklamátzióval. *Basel* környé- keiről ezeket irták a' Német újságok Ap- ril. 21-dikén: — „Szomszedságainkban a' *Rénus* jobb partjan a' *Lörrachi*, 's *Kande- ri* vidékekre sok katonaság érkezett Német országról, a' melly 25,000 emberre szám- láltatik. *Freiburgban* 180,000 lópor- tzió kivántatott, és nagy számú szekerek mennek *Stockach* felé eleség után. A' *Hünningeni* Frantziák megszűnés nélkül dolgoznak azon sántzokon, a' mellyek *Basel* és a' *Rénus* hídja felé szolgálnak. — A' *Báseli* kapunál 20-dikban egy szekeret le- tartóztattak, a' melly 42 puskát akart Fran- zia országba titkon által vinni.

Május' 3-ik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 391 1/3 forintot Váltótá- dulában. Egy Császár aranyért 18 forintot 13 krt.